

Βρυξέλλες, 26 Νοεμβρίου 2024
(OR. en)

15610/24

SOC 834
EMPL 570
COH 68
ANTIDISCRIM 157

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Συμβούλιο
Θέμα:	Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υποστηρικτικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες απασχόλησης με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, μέσω της μείωσης των εδαφικών ανισοτήτων — Έγκριση

1. Η Προεδρία εκπόνησε σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τη «βελτίωση της πρόσβασης σε υποστηρικτικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες απασχόλησης με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, μέσω της μείωσης των εδαφικών ανισοτήτων».
2. Τα μέλη της Ομάδας «Κοινωνικά θέματα» εξέτασαν τα συμπεράσματα στις 2 Σεπτεμβρίου, στις 4 Οκτωβρίου και στις 4 Νοεμβρίου 2024.
3. Επιτεύχθηκε κατ' αρχήν συμφωνία επί του σχεδίου κειμένου, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος.
4. Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων επιβεβαίωσε τη συμφωνία επί του κειμένου στις 22 Νοεμβρίου 2024.
5. Το Συμβούλιο EPSCO καλείται να εγκρίνει τα συμπεράσματα ως έχουν στο Παράρτημα του παρόντος σημειώματος.

Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου

σχετικά με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υποστηρικτικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες απασχόλησης με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, μέσω της μείωσης των εδαφικών ανισοτήτων

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

1. Ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΕ είναι προσηλωμένη στην εξάλειψη των ανισοτήτων, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την κατάρριψη των διακρίσεων και την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.
2. Στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων υπογραμμίζεται, μεταξύ άλλων, ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση (αρχή 1), στις ίσες ευκαιρίες (αρχή 3) και στην ενεργό υποστήριξη για την εξεύρεση απασχόλησης (αρχή 4). Επιπλέον, τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε προστασία από τη φτώχεια και σε οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (αρχή 11). Το παραπάνω μπορεί επίσης να συμβάλει στην ισότητα μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, η οποία πρέπει να διασφαλίζεται σε όλους τους τομείς (αρχή 2). Κάθε άνθρωπος που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους έχει δικαίωμα σε επαρκείς παροχές ελάχιστου εισοδήματος οι οποίες διασφαλίζουν αξιοπρεπή διαβίωση σε όλα τα στάδια της ζωής, και αποτελεσματική πρόσβαση στα αναγκαία αγαθά και υπηρεσίες (αρχή 14), και κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα έγκαιρης πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή, προληπτική και θεραπευτική υγειονομική περίθαλψη (αρχή 16). Επίσης, στον πυλώνα γίνεται αναφορά στην πρόσβαση σε κοινωνική κατοικία ή στεγαστική βοήθεια σε όσους την έχουν ανάγκη (αρχή 19) και στην πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες καλής ποιότητας (αρχή 20).

3. Στη σύσταση του Συμβουλίου για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά, την οποία το Συμβούλιο εξέδωσε το 2021, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να επιδιώκουν παγίως την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού και των γενεσιουργών αιτίων τους και, προς τούτο, να ακολουθήσουν ολοκληρωμένη προσέγγιση. Απευθύνθηκε σύσταση προς τα κράτη μέλη, εκτός από την πρόληψη και την αντιμετώπιση του αντιτισιγανισμού ως οριζόντιας προτεραιότητας στο πλαίσιο της καταπολέμησης των διακρίσεων και του διαχωρισμού, όσον αφορά όλους τους τομεακούς στόχους που καλύπτονται από τη σύσταση, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγειονομική περίθαλψη, η στέγαση και οι βασικές υπηρεσίες, να διασφαλίσουν πραγματικά ίση και απρόσκοπτη πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να καταρτίσουν ή να επικαιροποιήσουν τα τοπικά τους σχέδια δράσης ή σχέδια εξάλειψης του διαχωρισμού, καθώς και τα οικεία στρατηγικά πλαίσια, και να περιλαμβάνουν μέτρα, σημεία και δείκτες αναφοράς, μετρήσιμους στόχους και κατανομή κονδυλίων.
4. Στις κατευθυντήριες γραμμές για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών πλαισίων για τους Ρομά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διατυπώνεται η σύσταση τα εθνικά στρατηγικά πλαίσια για τους Ρομά να στοχεύουν εδαφικά τις παρεμβάσεις για να εξασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές συνθήκες, να συνδυάζουν τη στόχευση ανά εδαφική οντότητα και τη στόχευση ανά κοινωνική ομάδα μέσω παρεμβάσεων ευρείας κλίμακας (π.χ. για την αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας) και να αντιμετωπίζουν τον ψηφιακό αποκλεισμό των Ρομά. Απευθύνεται στα κράτη μέλη η προτροπή να διασφαλίσουν ότι οι παρεμβάσεις αυτές φθάνουν στους Ρομά. Περαιτέρω ανάπτυξης χρήζουν οι απαιτούμενοι για την παρακολούθηση δείκτες, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τον οικιστικό διαχωρισμό, τις γεωγραφικές πτυχές της κατάστασης των Ρομά και την πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές σε διάφορες περιοχές.
5. Με τη σύσταση του Συμβουλίου του 2021 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά συνιστάται στα κράτη μέλη να εγγυώνται ότι τα παιδιά που έχουν ανάγκη έχουν ουσιαστική και, κατά περίπτωση, δωρεάν πρόσβαση σε υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της σύστασης. Προς τούτο, συνιστάται στα κράτη μέλη να ακολουθούν μια ολοκληρωμένη και πολυτομεακή προσέγγιση κατά την αντιμετώπιση της εδαφικής διάστασης του κοινωνικού αποκλεισμού, λαμβάνοντας υπόψη την ειδική κατάσταση των παιδιών που πλήττονται από τον αποκλεισμό σε αστικές, αγροτικές, απομακρυσμένες και μειονεκτούσες περιοχές.

6. Στη σύσταση του Συμβουλίου του 2023 για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία υπογραμμίζεται η συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στην κοινωνική ένταξη των ομάδων που μειονεκτούν και υποεκπροσωπούνται. Συνιστάται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν ή να προωθήσουν πρωτοβουλίες για συμπράξεις που διασφαλίζουν τη συμμετοχή των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στον σχεδιασμό και την παροχή ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, καθώς και ανθρωποκεντρικών κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φροντίδας.
7. Στο ψήφισμά του που εγκρίθηκε το 2022, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε ότι πολλοί Ρομά στην Ευρώπη εξακολουθούν να ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, πρόβλημα που συνυπάρχει με τον χωρικό διαχωρισμό και την άνιση πρόσβαση στις υπηρεσίες. Σημείωσε ότι πολλοί Ρομά ζουν σε κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούσες περιοχές και κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν επείγοντως την κατάσταση των Ρομά που ζουν σε καταυλισμούς με ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό τρόπο, με κατάλληλες πολιτικές και χρηματοδότηση.
8. Στην έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για το μέλλον της κοινωνικής προστασίας και του κράτους πρόνοιας στην ΕΕ τονίζεται η σημασία ενός δίκαιου και συμπεριληπτικού κράτους πρόνοιας και διαπιστώνεται, μεταξύ άλλων, ότι η ψηφιοποίηση και οι τεχνολογικές αλλαγές ενέχουν τόσο κινδύνους όσο και ευκαιρίες, ενώ τα κενά σε επίπεδο δεξιοτήτων και πρόσβασης σε ΤΠ εγκυμονούν τον κίνδυνο αύξησης των ανισοτήτων. Επιπλέον, στην έκθεση αναφέρεται ότι οι τεχνολογικές εξελίξεις δημιουργούν ευκαιρίες για την οργάνωση και την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής προστασίας. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, η ομάδα υψηλού επιπέδου συνιστά, μεταξύ άλλων, στα κράτη μέλη να βελτιώσουν την παροχή υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο και να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ευκαιρίες ψηφιοποίησης. Επίσης, συνιστά να αποτελούν μέρος του πολεοδομικού και αγροτικού σχεδιασμού η κοινωνική ένταξη και η ισότιμη πρόσβαση στις δημόσιες συγκοινωνίες και να υποστηρίζονται από δημόσιες επιδοτήσεις, με ιδιαίτερη προσοχή στις υποβαθμισμένες περιοχές.
9. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Μέσω της οικείας πολιτικής συνοχής, η ΕΕ επιδιώκει να μειωθούν οι ανισότητες μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των επιμέρους περιφερειών, με ιδιαίτερη έμφαση στις αγροτικές περιοχές, στις περιοχές που πλήττονται από τη βιομηχανική μετάβαση και στις περιφέρειες με σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα. Η ΕΕ υποστηρίζει την υλοποίηση συμφωνηθέντων στόχων που προωθούν την εδαφική συνοχή και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μέσω χρηματοδότησης από την πολιτική συνοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

10. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) αποτελεί βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο της ΕΕ για επενδύσεις στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων, καθώς και της κοινωνικής ένταξης. Υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά και οι υπήκοοι τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, και της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών. Όλα τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διαθέσουν τουλάχιστον το 25 % των οικείων πόρων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και τουλάχιστον το 3 % για μέτρα στήριξης των απόρων, αντιμετωπίζοντας την υλική στέρηση μέσω επισιτιστικής και/ή βασικής υλικής βοήθειας και στηρίζοντας με συνοδευτικά μέτρα την κοινωνική τους ένταξη ή προωθώντας την κοινωνική ένταξη των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Τα κράτη μέλη των οποίων το επίπεδο της παιδικής φτώχειας υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ υποχρεούνται να διαθέσουν τουλάχιστον το 5 % των πόρων του ΕΚΤ+ για την αντιμετώπισή της.
11. Παρότι στην ένατη έκθεση της Επιτροπής για τη συνοχή σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, η οποία δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2024, τονίζονται οι επιτυχίες της πολιτικής συνοχής της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τη συνεχή ανοδική σύγκλιση στην ΕΕ, επισημαίνεται ότι εξακολουθούν να υφίστανται εδαφικές ανισότητες, οι οποίες επηρεάζουν τη συνολική οικονομική και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης. Δεν επωφελούνται όλες οι περιφέρειες από την ίδια αναπτυξιακή δυναμική. Αυτές οι διαφορές στις οικονομικές τάσεις εν μέρει αντικατοπτρίζονται σε διαφορές στην αγορά εργασίας και στην εκπαίδευση, και παρά τη σύγκλιση που παρατηρείται στην ΕΕ, εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις, όπως ανισότητες σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των μεγάλων μητροπολιτικών περιοχών και άλλων περιφερειών που υστερούν, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν εγκλωβιστεί σε «αναπτυξιακή παγίδα». Στην έκθεση επισημαίνεται επίσης ότι στις αστικές περιοχές ο κόσμος έχει καλύτερη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και σε υπηρεσίες υγείας. Οι μητροπολιτικές περιφέρειες συγκεντρώνουν το ανθρώπινο κεφάλαιο, εξασφαλίζουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και, ως εκ τούτου, είναι φυσικό να προσελκύουν επενδύσεις. Ωστόσο, η ελκυστικότητά τους έχει ενδεχομένως κάποιο τίμημα: μεγαλύτερη συμφόρηση, κοινωνικά προβλήματα και κόστος στέγασης, που ενδέχεται να υπονομεύουν την ανταγωνιστικότητά τους. Σε γενικές γραμμές, η εδαφική πόλωση που οφείλεται σε εσωτερικές αποκλίσεις ως προς την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μπορεί να υπονομεύσει την ανταγωνιστικότητα των κρατών μελών και της ΕΕ, καθώς και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της ανάπτυξης. Ένα πιο πολυκεντρικό αναπτυξιακό μοντέλο, βάσει του οποίου θα αξιοποιούνται οι μικρές και οι μεσαίες πόλεις και το οποίο θα προωθεί την προσβασιμότητα των δημόσιων υπηρεσιών σε περιοχές μακριά από μεγάλα αστικά κέντρα, θα μπορούσε να συμβάλει στον μετριασμό των εν λόγω εδαφικών ανισορροπιών.

12. Στην ίδια έκθεση, η Επιτροπή επισημαίνει ακόμα ότι το ποσοστό των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE) μειώθηκε από 35 % σε 28 % στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες από το 2013 έως το 2019, ενώ παρέμεινε αμετάβλητο στο 19 % στις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες. Το ποσοστό AROPE στην ΕΕ μειώθηκε μεταξύ του 2015 και του 2019 και παρέμεινε αμετάβλητο έκτοτε έως το 2022 στις κωμοπόλεις, τα προάστια και τις αραιοκατοικημένες περιοχές. Την επταετία που μεσολάβησε έως το 2022, το ποσοστό αυτό μειώθηκε κατά μέσο όρο 2,4 ποσοστιαίες μονάδες φτάνοντας στο 22 % και η μείωση ήταν ιδιαίτερος μεγάλη στις αγροτικές περιοχές (4,3 ποσοστιαίες μονάδες), ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη η μείωση ήταν ακόμη υψηλότερη (7,4 ποσοστιαίες μονάδες).
13. Εάν δεν υπάρξει σχετική μέριμνα, οι δημογραφικές προκλήσεις ενδέχεται να περιορίσουν μακροπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και να αποτελέσουν όλο και μεγαλύτερη απειλή για τη συνοχή λόγω του κινδύνου διεύρυνσης των ανισοτήτων μεταξύ και εντός των περιφερειών. Οι προκλήσεις αυτές είναι οξύτερες σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές και περιφέρειες, όπου οι προκλήσεις της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, της δημογραφικής γήρανσης και της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού είναι εντονότερες. Ως εκ τούτου, απαραίτητο και αποτελεσματικό βήμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού είναι η μείωση των εδαφικών ανισοτήτων, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο, η οποία μπορεί να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.
14. Το 2022, το 7,6 %¹ των ατόμων που διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο, σε σύγκριση με το 2,4 % του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ², γεγονός που καταδεικνύει σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Το 2023 μόνο το 56 % των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών στην ΕΕ διέθετε έστω βασικές ψηφιακές δεξιότητες³. Επίσης σημαντικό είναι το χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Στις αγροτικές περιοχές, η πρόσβαση σε ευρυζωνικές συνδέσεις και δίκτυα κινητής τηλεφωνίας μπορεί να είναι περιορισμένη, κατώτερης ποιότητας ή πιο δαπανηρή⁴. Παρεμπιπτόντως, το επίπεδο της τυπικής εκπαίδευσης επηρεάζει το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων. Στην ΕΕ, το χάσμα μεταξύ των ατόμων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο (80 %) και των ατόμων με μηδενικό ή χαμηλό επίπεδο τυπικής εκπαίδευσης (34 %) όσον αφορά τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες ανήλθε σε 46 ποσοστιαίες μονάδες⁵.

¹ Το 2021, το ποσοστό ανερχόταν σε 8,4 %.

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Report on Access to Essential Services in the EU (Έκθεση σχετικά με την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες στην ΕΕ), Ιούνιος 2023

³ Eurostat, «Glossary: Digital Skills Indicator» (Γλωσσάρι: Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων), Αύγουστος 2023

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Report on Access to Essential Services in the EU (Έκθεση σχετικά με την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες στην ΕΕ), Ιούνιος 2023

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Skills_for_the_digital_age

15. Τα πορίσματα της έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA) του 2021 για τους Ρομά δείχνουν ότι οι Ρομά σε ολόκληρη την Ευρώπη αντιμετωπίζουν υψηλά επίπεδα στέρησης, περιθωριοποίησης, διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού. Το ποσοστό των Ρομά που ζουν σε νοικοκυριά τα οποία διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ποικίλλει μεταξύ των χωρών⁶ που καλύπτονται από την έρευνα. Έως και 80 % των Ρομά διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας (AROP), ποσοστό που παρέμεινε αμετάβλητο από το 2016 έως το 2021. Κατά μέσο όρο, το ποσοστό AROP είναι υψηλότερο στους Ρομά που ζουν σε πόλεις (πυκνοκατοικημένες περιοχές, 87 %) και σε αγροτικές περιοχές (αραιοκατοικημένες περιοχές, 83 %). Στις κωμοπόλεις και στα προάστια (περιοχές μέσης πυκνότητας) είναι 78 %. Τα πορίσματα της έρευνας δείχνουν ότι περισσότεροι Ρομά ολοκληρώνουν τουλάχιστον την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στις αστικές περιοχές παρά στις αγροτικές περιοχές. Όσον αφορά την απασχόληση, μόνο το 43 % των Ρομά ηλικίας 20-64 ετών ασκούσαν αμειβόμενη εργασία στα οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ⁷ που περιλήφθηκαν στην έρευνα, ανεξάρτητα από το αν ζούσαν σε αγροτικές ή σε αστικές περιοχές.
16. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, 55 % των Ρομά, κατά μέσο όρο, έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο για προσωπική χρήση, όταν χρειάζεται. Το ποσοστό μειώνεται σε 47 % για τους Ρομά που ζουν σε αγροτικές περιοχές και αυξάνεται σε 60 % για τους Ρομά που ζουν σε πόλεις, κωμοπόλεις και προάστια. Η διαφορά είναι ακόμη μεγαλύτερη όταν πραγματοποιείται σύγκριση μεταξύ των Ρομά που ζουν σε νοικοκυριά τα οποία διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας (52 %) και των Ρομά σε νοικοκυριά που δεν διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας (71 %). Μόνο 34 % των Ρομά στις αγροτικές περιοχές διαθέτουν υπολογιστή, σε σύγκριση με 43 % στις πόλεις και 42 % στις κωμοπόλεις και τα προάστια.

⁶ Κροατία, Τσεχία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Βόρεια Μακεδονία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σερβία και Ισπανία.

⁷ Κροατία, Τσεχία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Ισπανία.

17. Στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών υπογραμμίζεται ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών για τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες. Τονίζονται οι δυσκολίες όσον αφορά την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, ιδίως σε απομακρυσμένες και υποεξυπηρετούμενες περιοχές, λόγω ανισοτήτων σε επίπεδο υποδομών, ψηφιακής πρόσβασης και ειδικευμένου προσωπικού, καθώς και δημοσιονομικών περιορισμών. Η γνωμοδότηση τάσσεται υπέρ μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης που θα αποσκοπεί συνδυαστικά στη μείωση της φτώχειας, στην κοινωνική ένταξη, τον ψηφιακό γραμματισμό και τη διά βίου μάθηση, ενώ παράλληλα ζητεί στοχευμένες επενδύσεις σε υποβαθμισμένες περιοχές. Επιπλέον, τονίζει, μεταξύ άλλων, την ανάγκη βελτίωσης των μοντέλων παροχής υπηρεσιών και ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας, καθώς και τη σημασία του εκσυγχρονισμού των ψηφιακών υποδομών και των υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών. Εκτός από τη γνωμοδότηση αυτή, σημαντικές για την ανάλυση και τον μετριασμό των δυνητικών ασύμμετρων επιπτώσεων των επιμέρους μέτρων της ΕΕ στις διάφορες περιοχές της ΕΕ είναι οι εκτιμήσεις επιπτώσεων με εδαφικές πτυχές, όπως αυτές που διεξάγει τακτικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών.

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

18. Παρά την ελαφρά βελτίωση της κατάστασης από το 2019 και μετά, περίπου 95 εκατομμύρια Ευρωπαίοι εξακολουθούσαν να διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2023, γεγονός που δείχνει ότι για την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου για το 2030 και των εθνικών στόχων για τη μείωση της φτώχειας θα απαιτηθούν ταχύτερη πρόοδος και περαιτέρω προσπάθειες πριν από το τέλος της δεκαετίας. Μολονότι τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, η προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, και η μείωση των εδαφικών ανισοτήτων αποτελούν κοινό εγχείρημα που μπορεί να στηρίξει την επιδίωξη του στόχου της ΕΕ όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας, την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη.

⁸ Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους για το 2030 του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων είναι η μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια (εκ των οποίων κατ' ελάχιστον 5 εκατομμύρια θα πρέπει να είναι παιδιά), σε σύγκριση με το επίπεδο του 2019.

19. Σύμφωνα με τις εκάστοτε συνθήκες σε εθνικό επίπεδο —στο ευρύτερο πλαίσιο των οικείων αντίστοιχων πολιτικών κοινωνικής συμπερίληψης και σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τους Ρομά— τα κράτη μέλη έχουν καταρτίσει εθνικά στρατηγικά σχέδια για τους Ρομά, με στόχο τη στήριξή τους εντός της ΕΕ σε επτά βασικούς τομείς εστίασης: ισότητα, ένταξη, συμμετοχή, εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία και στέγαση. Ο απώτερος στόχος είναι η πλήρης ισότητα, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης και της πρόληψης του αντιτισιγανισμού και των διακρίσεων, ωστόσο, στο μεταξύ, η Επιτροπή έχει προτείνει ελάχιστους στόχους για το 2030, για τους οποίους απαιτείται η θέσπιση κατάλληλων πολιτικών από τα κράτη μέλη. Η εφαρμογή και η παρακολούθηση αυτών των πλαισίων απαιτούν περαιτέρω προσπάθειες, σε στενή συνεργασία με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.
20. Οι εδαφικές και κοινωνικές ανισότητες, συμπεριλαμβανομένων της κατάστασης και της χωρικής τοποθεσίας των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, μεταξύ των οποίων και οι Ρομά, διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Στην προσέγγιση που η Ευρωπαϊκή Ένωση τηρεί έναντι της εδαφικής ανάπτυξης, δίνεται όλο και μεγαλύτερη έμφαση σε εργαλεία που βασίζονται στον στρατηγικό εδαφικό σχεδιασμό και στα διαφορετικά εδαφικά χαρακτηριστικά, καθώς και στη σημασία των τοπικών καινοτομιών, ενώ ολοένα και πιο σημαντική πτυχή καθίσταται η δημιουργία συμπράξεων. Όσον αφορά τις πρακτικές περιφερειακής ανάπτυξης και την αποτελεσματική εφαρμογή τους στα κράτη μέλη, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες.

21. Μολονότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες προώθησης της οικονομικής, της κοινωνικής και της εδαφικής συνοχής, μπορούν να διαπιστωθούν διαφορετικές προκλήσεις και κενά στο πλαίσιο της σύγκλισης, όχι μόνο μεταξύ κρατών μελών ή περιφερειών, αλλά και σε υποπεριφερειακό επίπεδο. Ορισμένα τμήματα δήμων (ιδίως σε μεγαλύτερες πόλεις), ή ακόμη και ολόκληροι δήμοι, όπως στην περίπτωση μικρών χωριών, είναι δυνατό να καταστούν εδαφικές οντότητες με υψηλό ποσοστό ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Σε αυτές τις μειονεκτούσες περιοχές εμφανίζονται συχνά πολύπλοκες προκλήσεις, όπως μειονεκτήματα και αλλαγές σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν υψηλά επίπεδα ανεργίας. Εκτός από την έλλειψη βασικών υπηρεσιών⁹, χαρακτηριστική πρόκληση αποτελεί επίσης η διαθεσιμότητα ποιοτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών¹⁰ και υπηρεσιών απασχόλησης που διαδραματίζουν ρόλο στην κοινωνική ένταξη και συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή. Στις μειονεκτούσες περιοχές διαβιούν συχνά άτομα που βρίσκονται αντιμέτωπα με φτώχεια και πολλαπλές μορφές αποκλεισμού, διαχωρισμού και διακρίσεων, και τα οποία συχνά ανήκουν σε μειονότητες, όπως οι Ρομά, ή προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.
22. Ουσιώδη σημασία για να διασφαλιστεί η ίση και ουσιαστική πρόσβαση σε ποιοτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες απασχόλησης έχουν η πλήρης και ενεργός συμμετοχή καθώς και η ένταξη των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, και μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

⁹ Σύμφωνα με την αρχή 20 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, οι εν λόγω υπηρεσίες περιλαμβάνουν: ύδρευση, αποχέτευση, ενέργεια, μεταφορές, χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και ψηφιακές επικοινωνίες.

¹⁰ Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη, ως «υποστηρικτικές υπηρεσίες» νοούνται οι υπηρεσίες που στοχεύουν σε συγκεκριμένες ανάγκες ατόμων που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα άτομα αυτά είναι σε θέση να ενταχθούν στην κοινωνία και, κατά περίπτωση, στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης, για παράδειγμα κοινωνική εργασία, παροχή συμβουλών, καθοδήγηση, πλαισίωση, ψυχολογική υποστήριξη, αποκατάσταση και άλλες γενικές υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, η υγειονομική περίθαλψη, η μακροχρόνια φροντίδα, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, καθώς και η στέγαση. [παράγραφος 2, στοιχείο στ)]

23. Καθολικά μέτρα, τα οποία συμπληρώνονται από στοχευμένα μέτρα, αποσκοπούν στη διασφάλιση της ενεργού ένταξης. Συμπεριληπτικά κοινωνικά δίκτυα, δίκτυα υποδομών και δίκτυα υπηρεσιών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο τα οποία διασφαλίζουν αποτελεσματική και ισότιμη πρόσβαση για όλους μπορούν να στηρίξουν την κοινωνική συνοχή και τη συμπεριληπτική ανάπτυξη. Επιπλέον, η διαθεσιμότητα και η οικονομική προσιτότητα των μεταφορών είναι απαραίτητες για την πρόσβαση σε υποστηρικτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης. Η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων σε περιφερειακό επίπεδο· η ενίσχυση των τοπικών δικτύων· η παροχή συμβουλών και άλλες μορφές στήριξης αποτελούν επίσης σημαντικούς παράγοντες για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των εξελίξεων και η ενσωμάτωσή τους σε υποπεριφερειακό και κοινοτικό επίπεδο, καθώς και για να ενσωματωθεί η κοινωνική ένταξη στις περιφερειακές εξελίξεις. Στο πλαίσιο των μέτρων αυτών θα πρέπει να συνεκτιμάται η διάσταση του φύλου.
24. Η ψηφιακή μετάβαση έχει επιταχυνθεί στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής προόδου. Παρά τις προκλήσεις που παρουσιάζει, η ψηφιοποίηση μπορεί να αποφέρει σημαντικά κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και να προσφέρει ευκαιρίες βελτίωσης της διαθεσιμότητας ποιοτικών, προσβάσιμων και οικονομικά προσιτών υποστηρικτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών απασχόλησης. Ωστόσο, ο ταχύς ρυθμός της ψηφιακής μετάβασης μπορεί να οδηγήσει σε ψηφιακό αποκλεισμό, καθώς διαφέρει το επίπεδο πρόσβασης ατόμων, νοικοκυριών, επιχειρήσεων και γεωγραφικών περιοχών στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτύου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η κοινωνική ένταξη, είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση του ψηφιακού αποκλεισμού και τη στήριξη των ατόμων που έχουν ανάγκη, λαμβανομένων υπόψη των ψηφιακών και γλωσσικών δεξιοτήτων τους. Είναι επίσης σημαντικό να συνεχιστεί η διασφάλιση της παροχής μη ψηφιακών υπηρεσιών, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των ατόμων που αντιμετωπίζουν εμπόδια στη χρήση επιγραμμικών υπηρεσιών. Ακόμα, σημασία έχει να αναγνωριστεί ότι τα μέτρα ψηφιοποίησης ενδέχεται να δυσχεράνουν την πρόσβαση των ατόμων που έχουν ανάγκη στις υπηρεσίες που χρειάζονται.
25. Τα παρόντα συμπεράσματα βασίζονται σε προηγούμενες εργασίες και πολιτικές δεσμεύσεις που διατύπωσαν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αρμόδιοι φορείς στον συγκεκριμένο τομέα, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων που καταχωρίζονται στο παράρτημα.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

26. Λαμβάνει υπό σημείωση την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά, στην οποία επισημαίνεται η ανάγκη να ενισχυθούν οι προσπάθειες για την εφαρμογή της σύστασης, λαμβανομένων υπόψη των πορισμάτων της Επιτροπής και των παρόντων συμπερασμάτων.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, σύμφωνα με τις εθνικές τους αρμοδιότητες και περιστάσεις

27. Να προωθήσουν τη συνοχή, την αποτελεσματικότητα και την έδραση των οικείων στρατηγικών περιφερειακής ανάπτυξης και τοπικών και μικροπεριφερειακών πολιτικών κοινωνικής ένταξης, με ιδιαίτερη έμφαση στα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, με στόχο τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης για όλους, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους, με τους εξής τρόπους:
- α. στήριξη της εκπόνησης και της εφαρμογής τοποκεντρικών στρατηγικών ή σχεδίων δράσης, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, μέτρων για την εξάλειψη του χωρικού διαχωρισμού, και διατήρηση ή απόκτηση των αναγκαίων ικανοτήτων και της απαραίτητης εμπειρογνώσιας για την ανάπτυξη των εν λόγω στρατηγικών ή σχεδίων, για παράδειγμα με την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών·
 - β. διασφάλιση επαρκούς ή ενίσχυση της υφιστάμενης πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και των καθιερωμένων μηχανισμών διαβούλευσης και συμμετοχής, που επιτρέπουν σε όσους απασχολούνται σε διαφορετικά διοικητικά επίπεδα σε όλους τους σχετικούς τομείς να συνεργάζονται κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση πολιτικών, καθώς και να συντονίζουν και να ενισχύουν αμοιβαία τις παρεμβάσεις τους και να τις προσαρμόζουν, βάσει υψηλής ποιότητας, έγκαιρων και αξιόπιστων δεδομένων ανά φύλο και ηλικία, στις τοπικές/μικροπεριφερειακές ανάγκες των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά. Τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως η κοινωνία των πολιτών, οι εκπρόσωποι των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, οι οργανώσεις και οι εμπειρογνώμονες που εργάζονται για την κοινωνική ένταξη, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας και οι κοινωνικοί εταίροι, σύμφωνα με τον ρόλο και την αυτονομία τους, θα πρέπει να συμμετέχουν στους μηχανισμούς διαβούλευσης·

- γ. στήριξη της εδαφικής συνεργασίας των τοπικών αρχών, των δήμων και των εδαφικών οντοτήτων (συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, σε διασυνοριακό και διακρατικό πλαίσιο), ώστε οι προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε ποιοτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης να μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω της αποδοτικότερης χρήσης των διαθέσιμων πόρων·
- δ. βελτίωση του εντοπισμού και της χαρτογράφησης των μειονεκτουσών ή οικιστικά διαχωρισμένων εδαφικών οντοτήτων (δήμων και/ή τμημάτων δήμων) όπου υψηλό ποσοστό του πληθυσμού ζει σε συνθήκες φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Αυτό μπορεί να βασιστεί, για παράδειγμα, σε έναν κατάλληλο συνδυασμό κοινωνικών και οικονομικών δεικτών ανά φύλο και ηλικία (π.χ. με τη συμπερίληψη του ποσοστού απασχόλησης, του επιπέδου εισοδήματος, της υλικής στέρησης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των δεξιοτήτων, της υγειονομικής περίθαλψης, της στέγασης, των μεταφορών ή, κατά περίπτωση, δεικτών για τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών κ.λπ.)·
- ε. βελτίωση των γνώσεων και της εμπειρογνώσις του σχετικού προσωπικού των παρόχων υπηρεσιών μέσω της ευαισθητοποίησης και της παροχής κατάρτισης σχετικά με την ίση μεταχείριση και την καταπολέμηση των διακρίσεων·
- στ. στήριξη, με τη χρήση υφιστάμενων ενωσιακών και εθνικών κονδυλίων, ολοκληρωμένων τοπικών/μικροπεριφερειακών εξελίξεων που ανταποκρίνονται σε σύνθετες προκλήσεις σε μειονεκτούσες ή οικιστικά διαχωρισμένες εδαφικές οντότητες·
- ζ. απόδοση προσοχής στα διαφορετικά χαρακτηριστικά των αγροτικών και των αστικών περιοχών και ακόμα πιο αποτελεσματική αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχουν τα υφιστάμενα εργαλεία, όπως ο σχεδιασμός με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων ή ο κοινωνικός σχεδιασμός, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο εξελίξεων που αποσκοπούν στην κοινωνική ένταξη των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά·
- η. βέλτιστη αξιοποίηση του συνόλου της διαθέσιμης χρηματοδότησης, με παράλληλη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας και των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων, καθώς και της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων·
- θ. τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση του αντικτύπου των εξελίξεων και των κονδυλίων που χρησιμοποιούνται για την κοινωνική ένταξη.

28. Να δώσουν προσοχή στις εδαφικές πτυχές της βελτίωσης της πρόσβασης σε ποιοτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης, καθώς και στην αντιμετώπιση των εδαφικών ανισοτήτων που εμποδίζουν την κοινωνική ένταξη. Προς τούτο, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν:
- α. να στηρίξουν ολοκληρωμένα μέτρα που συνδυάζουν τις εξελίξεις στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, της στέγασης, της υγείας, της μακροχρόνιας φροντίδας και της φροντίδας παιδιών, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για την αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους, καθώς επίσης στις γυναίκες και, κατά περίπτωση, στα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών·
 - β. να κάνουν χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών, με σκοπό τη βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης. Προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των ατόμων που αντιμετωπίζουν εμπόδια στη χρήση των επιγραμμικών υπηρεσιών, να συνεχίσουν να διασφαλίζουν την επαρκή παροχή μη ψηφιακών υπηρεσιών και τη διαθεσιμότητα δημόσιων μεταφορών·
 - γ. να στηρίξουν την πρόσβαση των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, σε ψηφιακές τεχνολογίες, αναπτύσσοντας υποδομές για τη βελτίωση των συνδέσεων στο διαδίκτυο και λαμβάνοντας συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων, μειώνοντας έτσι τον ψηφιακό αποκλεισμό·
 - δ. να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρέχει η ψηφιακή τεχνολογία για τη μείωση των μειονεκτημάτων που σχετίζονται με τις δεξιότητες, ιδίως σε περιφερειακές και απομακρυσμένες περιοχές· και
 - ε. να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή του μη δημόσιου τομέα στον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ,

29. Να διασφαλίσουν ότι οι κοινοτικές και τοποκεντρικές πολιτικές προωθούν την περιφερειακή ανάπτυξη, μειώνοντας παράλληλα τις εσωτερικές ανισότητες, συμπεριλαμβανομένου του χωρικού διαχωρισμού και του αποκλεισμού, και στηρίζοντας την πρόσβαση σε σχετικές υπηρεσίες. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ συναφών τομέων πολιτικής και μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, η διασφάλιση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, καθώς και η συνεκτίμηση των συγκεκριμένων αναγκών των ατόμων που ζουν στην ίδια μειονεκτούσα εδαφική οντότητα (όπως οι ανάγκες των παιδιών ή των ατόμων με αναπηρία) αποτελούν επίσης βασικούς παράγοντες προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πτυχές της κοινωνικής ένταξης αντικατοπτρίζονται και ενσωματώνονται ορθά στην περιφερειακή, την αγροτική και την αστική ανάπτυξη.
30. Να ακολουθούν εδαφική προσέγγιση και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των εξελίξεων από εδαφική άποψη στις εθνικές και ενωσιακές εκθέσεις και στις αξιολογήσεις της εφαρμογής των εθνικών στρατηγικών πλαισίων, μεταξύ άλλων για τη βελτίωση της κατάστασης των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, και της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

31. Να εξετάσει τη σημασία της μείωσης των εδαφικών ανισοτήτων στο νέο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στην επικείμενη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας.
32. Να εξετάσει το ενδεχόμενο επανεξέτασης του εθελοντικού ευρωπαϊκού πλαισίου ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες από κοινού με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και, στο πλαίσιο αυτό, να εξετάσει τις δυνατότητες των κοινωνικών υπηρεσιών για τη μείωση των εδαφικών ανισοτήτων και τη χρήση της ψηφιοποίησης για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης.

**ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ,**

33. Να εξετάσουν την εφικτότητα και την προστιθέμενη αξία της βελτίωσης των σχετικών κοινωνικών δεικτών της ΕΕ, να στηρίζουν τις προσπάθειες των κρατών μελών για τον εντοπισμό μειονεκτουσών εδαφικών οντοτήτων, τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης, καθώς και την παρακολούθηση των εξελίξεων που στοχεύουν σε μειονεκτούσες εδαφικές οντότητες, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τους υφιστάμενους δείκτες και τα δεδομένα ανά φύλο και ηλικία.
34. Να δρομολογήσουν και να ενθαρρύνουν, σε συνεργασία με την Επιτροπή, την ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, σε εθελοντική βάση, όσον αφορά τον εντοπισμό, τη μέτρηση και τη διαχείριση των εδαφικών ανισοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω τοπικών και τοποκεντρικών στρατηγικών και σχεδίων δράσης που βασίζονται σε υψηλής ποιότητας δεδομένα και στοιχεία, προκειμένου να υποστηριχθούν τα κράτη μέλη στις εθνικές τους προσπάθειες ανάλυσης.
-

Έγγραφα αναφοράς

Διοργανικά έγγραφα της ΕΕ

- Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1226&langId=el>

Νομοθεσία της ΕΕ

- Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180/22 της 19.7.2000, σ. 22)
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L 231/21 της 30.6.2021)

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Σύσταση, της 12ης Μαρτίου 2021, για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά (ΕΕ C 93/1 της 19.3.2021)
- Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223/14 της 22.6.2021)
- Σύσταση, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (ΕΕ C 41/1 της 3.2.2023)
- Σύσταση, της 27ης Νοεμβρίου 2023, για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία (ΕΕ C, C/2023/1344)
- Συμπεράσματα σχετικά με μέτρα για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των Ρομά σε επαρκή και μη διαχωρισμένη στέγαση και για την αντιμετώπιση του ζητήματος των διαχωρισμένων καταυλισμών (13517/23)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την κατάσταση των Ρομά που ζουν σε καταυλισμούς στην ΕΕ [2022/2662(RSP)]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

— Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών πλαισίων για τους Ρομά [COM (2020) 620 final]

— Ένατη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή

https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en

— Access to essential services: key challenges for the most vulnerable (Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες: βασικές προκλήσεις για τους πλέον ευάλωτους) – έκθεση

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10595&pk_source=newsletter&pk_medium=email&pk_campaign=eusocial_newsletter

— Territorial Agenda 2030 – A future for all places (Εδαφική ατζέντα 2030 – Ένα μέλλον για όλες τις περιοχές)

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2021/territorial-agenda-2030-a-future-for-all-places

— Ανακοίνωση με τίτλο «Αξιοποίηση ταλέντων στις περιφέρειες της Ευρώπης» (5252/23 + ADD1)

Επιτροπή των Περιφερειών

— Γνωμοδότηση με τίτλο «Αντιμετώπιση των εδαφικών ανισοτήτων μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες»

— Εκτίμηση εδαφικού αντικτύπου (EEA)

<https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/Territorial-Impact-Assessment.aspx>

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

— Έρευνα για τους Ρομά 2021

<https://fra.europa.eu/el/themes/roma>

— Η ισότητα στην ΕΕ είκοσι χρόνια μετά την έναρξη εφαρμογής των οδηγιών για την ισότητα

<https://fra.europa.eu/el/publication/2021/fra-opinion-eu-equality-20-years>

— Έκθεση για τα θεμελιώδη δικαιώματα 2024

<https://fra.europa.eu/el/publication/2024/fundamental-rights-report-2024>

Διάφορα

— Έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για το μέλλον της κοινωνικής προστασίας και του κράτους πρόνοιας στην ΕΕ

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=88&eventsId=2057&furtherEvents=yes&pk_source=newsletter&pk_medium=email&pk_campaign=eusocial_newsletter
